

gerne til forslaget til den grønlandske hjemmestyreløvs med hensyn til begrebet rigsenheden:

»I bemærkningerne kan der ikke findes nogen nærmere forklaring af henvisningen til »de fundamentale retsprincipper, der er fælles for riget«. Ideen om at rigsenheden kræver respekt for sådanne principper har formentlig sit udspring i hjemmestyrekommissionens overvejelser. Kommissionen gik tilsyneladende ud fra, at man kun alt for godt kendte disse »fundamentale retsprincipper, der er fælles for riget«, til at de krævede nærmere omtale...«

Alf Ross, a.st., side 496, anfører bl.a.:

»Ved lov om Færøernes hjemmestyre nr. 137 af 23. marts 1948 har en usædvanlig vidtgående delegation af lovgivningsmagt til lokale myndigheder fundet sted. Ifølge lovens § 4 har hjemmestyret (d.v.s. lagting og landsstyre) for de områder der efter reglerne i §§ 2 og 3 henføres under færøske særanliggender »den lovgivende og administrative myndighed.« De af lagtinget vedtagne og af landsstyrets formand stadfæstede love benævnes lagtingslove. Terminologien er usædvanlig og klart udtryk for en delegation af lovgivningsmagt. Terminologien er ideologisk begrundet i ønsket om at markere den særstilling som Færøerne i national, historisk og geografisk henseende indtager indenfor riget, jfr. lovens indledning. Retligt adskiller lagtingslovene sig ikke fra anordninger med derogatorisk kraft, og retligt må det færøske hjemmestyre karakteriseres som et kommunalt selvstyre af usædvanlig vidtgående omfang. Der er intet holdepunkt for at anse loven for grundlovsstridig. Der ville forfatningsretligt intet være til hinder for at etablere en tilsvarende ordening for Amager eller Taasinge, men politisk lader en så usædvanlig ordening sig naturligvis kun forsvare ud fra hensynet til Færøernes særstilling.«

Frederik Harhoff, Rigsfællesskabet (1993), side 491 f, anfører bl.a.:

»Rigsfællesskabet indebærer, at visse sagsområder efter deres art ikke kan

overtages af Hjemmestyret. Dette gælder først og fremmest forsvars- og sikkerhedspolitikken, samt i hvert fald den del af udenrigspolitikken, der angår Riget som *helhed*...

Hjemmestyrekommissionen opregnede endvidere en række sagsområder, der – *som følge af rigsenheden* – skønnes at være uoverdragelige, og denne opregning er gentaget i bilaget til Statsministeriets cirkulære nr. 13 af 6. februar 1989 om sager vedrørende Grønland.« [se ovenfor i pkt. 4.1].

Herefter anfører Frederik Harhoff, a.st.:

»...at denne opregning næppe i alle tilfælde kan være bindende for Hjemmestyret, *såfremt* det fremførte forfatningsretlige alternativ lægges til grund. I føderale stater som USA, Canada og Tyskland er områder som statsforfatningsretten og valg til forbundsorganerne, samt de i cirkulærets pkt. 2-5 anførte sagsområder [se ovenfor i pkt. 4.1], typisk henlagt eksklusivt under de føderale myndigheders kompetence. Men at civilretten, formueretten og strafferetten af *principielle statsretlige grunde* skulle være uoverdragelige, lader sig kun forklare ud fra den antagelse, at Hjemmestyret hviler på en (vidt udstrakt) *delegation*. Jeg kan tiltræde det *hensigtsmæssige* i denne fordeling – det ville volde betydelige praktiske vanskeligheder at operere med forskellige regler på disse områder – men jeg ser ingen tvingende statsretlige og i *rigsfællesskabet særligt begrundede* årsager til, at Hjemmestyret ikke skulle kunne vedtage en egen lov om f.eks. arv eller ægteskabets retsvirkninger. På færdselsstrafferettens område kendes allerede i dag forskellige strafferetlige retsvirkninger af samme forseelse (bl.a. spirituskørsel), og dette har ikke givet anledning til uoverstigelige problemer.«

Henrik Zahle, Dansk Statsforfatningsret 1 Institutioner og regulering, 3. udg. (2001), side 110, anfører bl.a.:

»Af grl § 1, der indførtes i 1953, fremgår, at grundloven gælder for »alle dele af Danmarks Rige«. Formålet